

Sygn. akt VI U 1331/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2017 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: R. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 12 lipca 2017 r., znak: (...)

w sprawie: R. B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rekompensatę

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu R. B. od dnia 1 lipca 2017 r. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 664) ;

II stwierdza odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn.akt VIU 1331/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 lipca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. po rozpoznaniu wniosku R. B. z dnia 3 lipca 2017 roku przyznał wnioskodawcy emeryturę od 1 lipca 2017 roku to jest od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie tego świadczenia. Jednocześnie decyzją tą organ rentowy odmówił przyznania emerytury z rekompensatą w związku z nieudokumentowaniem okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszącym co najmniej 15 lat. Wyjaśniając odmowę przyznania prawa do rekompensaty organ rentowy poinformował ubezpieczonego, że prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonemu..., ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 roku, którzy przed 1 stycznia 2009 roku wykonywali przez co..., co najmniej 15 lat pracę w szczególnych warunkach lub w charakterze w rozumieniu artykułu 32 i 33 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i nie nabyli wcześniej prawa do emerytury. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wskazał, że nie uwzględnił jako okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dwu..., 15 grudnia 1983 roku do 31 października 2007 roku, gdyż w tym okresie wnioskodawca pracował na stanowiskach starszy technik, inżynier, specjalista technik. Jednocześnie Zakład wyjaśnił, że w przypadku powołania się przez zakład pracy na pozycję 24 działu 14-go Wykazu A zatytułowanego: Prace różne, w którym wymieniono prace w brzmieniu: Kontrola międzyoperacyjna, kontrola

jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w Wykazie, warunek wykonywania pracy na takich oddziałach i wydziałach uważa się za spełniony, gdy świadczenie pracy odbywało się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w Wykazie w warunkach, w których nie są zachowane higieniczne normy pracy. Do..., organ rentowy wskazywał dalej, że przypadku pracowników dozoru inżynieryjno-technicznego wykonywanego na różnych szczeblach zarządzania wymienione w pozycji 24 działu 14-go Wykazu A wymagania oznaczają konieczność stałego i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy przebywania w środowisku pracy, w którym są zatrudnieni pracownicy wykonujący pracę w szczególnych warunkach, ponieważ te właśnie warunki, a nie pełniona funkcja czy też zajmowane stanowisko, zadecydowały o umieszczeniu tego rodzaju pracy w wykazie prac w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazywał przy tym, że w przypadku pracowników dozoru inżynieryjno-technicznego wyższego szczebla wykonywanie innych prac na przykład o charakterze administracyjno-biurowym lub przebywanie w czasie zmiany roboczej w pomieszczeniu oddalonym od stanowisk robotniczych wymienionych w Wykazie decyduje o niezaliczeniu danej pracy do prac w szczególnych warunkach. Pracownicy wyższego szczebla kierowniczego mają wydzielone pomieszczenia pracy, a ich zakres obowiązków daleko wykracza poza osobiste dozоровanie czy kontrolę robotniczych stanowisk pracy. W związku z powyższym organ rentowy nie uw..., mógł uz..., uznać, że pracownik zatrudniony, tak jak ubezpieczony na stanowiskach: starszy technik i inżynier, specjalista i technik stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach, pracuje w warunkach, w których nie są zachowane higieniczne normy pracy w środowisku, gdzie jest wykonywana praca w szczególnych warunkach. Odwołanie od tej decyzji wniósł ubezpieczony domagając się przyznania mu rekompensaty, której odmówiono mu zaskarżoną decyzją. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony R. B. wskazywał, że w okresie od 15 grudnia 1983 roku do 31 grudnia 2007 roku był zatrudniony w Jednostce Wojskowej numer (...) w B. w systemie zmianowym kolejno na stanowiskach: starszy elektronik, inżynier, specjalista technik jako osoba odpowiedzialna za powierzonych pracowników. Wbrew nazwy były to stanowiska robotnicze. Pracę wykonywał w ramach zmiany dyżurnej w tym samym budynku i pomieszczeniach co pozostali pracownicy, w sposób stały, w pełnym wymiarze czasu pracy, w warunkach, w których nie były zachowane higieniczne normy pracy. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje. Ubezpieczony R. B., urodzony (...), w dniu 3 lipca 2017 roku złożył wniosek w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w B. o emeryturę z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. W..., do wniosku tego dołączył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione mu przez (...) Rejon (...)w B. przy ulicy (...). Świadectwo to potwierdzało, że w okresie od 15 grudnia 1983 roku do 31 grudnia 1998 roku ubezpieczony w Jednostce Wojskowej numer (...), a następnie w Jednostce Wojskowej (...) od 1 listopada 2007, gdzie nastąpiło przejście w trybie artykułu 23 prim, był zatrudniony. Przy czym w okresie od 15 grudnia 1983 roku do 31 grudnia 1998 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace różne wymienione w Wykazie A w dziale 14-tym: Prace różne pozycji 24-tej: Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w Wykazie zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku Dziennik Ustaw z 1983 roku numer 8 pozycja 43 w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz w Wykazie A dziale 14-tym: Prace różne pozycji 24-jej w punkcie 1-wszym na stanowiskach: starszego technika (...)od 15 grudnia 1983 roku do 30 listopada 1984 roku, inżyniera (...) od 1 grudnia 1985 roku do 31 października 1998 roku, specjalisty (...)od 1 listopada 1998 roku do dnia 30 grudnia 2000 roku oraz technika (...) od dnia 1 maja 1900..., od dnia 1 maja 2000 roku do dnia 31 października 2007 roku zgodnie z wykazem prac stanowiącym załącznik numer 1 i numer 2 do Zarządzenia Ministra Obrony Narodowej numer 48/MON z dnia 12 września 1983 roku Dziennik

[ns 00:13:31.838] z 1983 roku pozycja 53 w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych (...). Świadectwo to podpisał Szef (...). W powyższych okresach zatrudnienia jak wynika ze świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, dokumentów z akt osobowych nadesłanych do akt sprawy przez następcę prawnego czy obecnego pracodaw..., do niedawna pracodawcę i następcę prawnego pierwotnej jednostki wojskowej, w której zatrudniony był ubezpieczony, jak również z dowodów z zeznań świadków S. M.

[f 00:14:31.476], J. N.

[f 00:14:35.406] oraz dowodu z przesłuchania strony R. B. wynikało, że ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresach wskazanych w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wykonując pracę wskazaną w załączniku do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dziennik Ustaw z 1983 roku numer 8 pozycja 43, w dziale 14-tym: Prace różne pod pozycją 24-tą: Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w Wykazie. Na podstawie po..., powyższych dowodów Sąd Okręgowy ustalił, iż w powyższych okresach ubezpieczony zatrudniony był w Jednostce numer (...), następnie w Jednostce numer (...), która stała się następcą prawnym Jednostki Wojskowej (...) w B. i pracował w (...) na stanowiskach kolejno: starszego technika, inżyniera, specjalisty technika. Praca ubezpieczonego polegała na dozorze inżynieryjno-technicznym nad funkcjonowaniem stacji nadawczej, w której działały nadajniki radiowe (...). Łącznie w budynku, w którym pracował ubezpieczony, było (...) nadajników radiowych. Jednocześnie działało 80 procent z tych nadajników. Anteny tych nadajników rozmiesz..., rozmieszczone były na polu antenowym wokół budynków. Anten tych było około (...) Jedna antena umieszczona była na maszcie o wysokości (...) metrów. Razem z ubezpieczonym pracowali pracownicy zatrudnieni na stanowiskach radiooperatorów, którzy zajmowali się obsługą (...), w szczególności nadajników radiowych. Praca w (...) była pracą w szczególnych warunkach, z narażeniem na działanie fal radiomagnetycznych, związaną z emis..., związany..., związaną z emisją radiową. Praca wykonywana była w systemie 4-zmianowym. Na jednej zmianie pracowało od 6-ciu do 7-miu ludzi w tym od 3-ech do 4-ech od..., pracowników na stanowiskach radiooperatorów. Zadaniem pracowniczym ubezpieczonego było wykonyw..., było, był udział w przeglądach, strojeniu...

[**koniec części** 00:19:26.136] WME530483_02

[**Przewodniczący** 00:19:27.198] Nadajników, dokonywaniu ich przeglądu. Ubezpieczony jak..., zatrudniony na stanowisku technika zajmował się także tak zwanym krosowaniem, polegającym na uruchomieniu jednego nadajnika na danej częstotliwości w miejsce innego nadajnika radiowego. Praca radiooperatorów wykonywana była w szczególnych warunkach. Ubezpieczony wykonywał swoje obowiązki pracownicze wyłącznie w budynku (...) jednostki wojskowej, w której był zatrudniony. Budynek ten był niewielki, bo były w nim trzy pomieszczenia ze sprzętem nadawczym, którymi były nadajniki radiowe. Jeżeli nie trzeba było przestrajać radiostacji, to radiooperatorzy zajmowali się ich konserwacją. Dowody zebrane w sprawie, które Sąd przed chwilą wskazał, w sposób spójny, jednoznaczny i wiarygodny wskazywały, iż ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie od 15 grudnia 1983 roku do 31 października 2007 roku w (...) jednostki wojskowej numer (...), numer (...), następnie numer (...) w B., wskazaną w wykazie A w dziale XIV pod pozycją 24. Praca ta była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, o których mowa w artykule 32 w ustępie 2 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z tym przepisem dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ustępie 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Podkreślić należy, iż warunkiem zakwalifikowania pracy wykonywanej przez ubezpieczonego do pracy w szczególnych warunkach, wskazanej w wykazie A pozycji 24 Rozporządzenia Rady Ministrów, było ustalenie, czy inni pracownicy zatrudnieni w Radiowym Centrum Nadawczym, w szczególności na dominujących stanowiskach radiooperatorów, wykonywali prace w szczególnych warunkach. Wskazać zatem należy, że jak wynikało z zebranych w sprawie dowodów, prace radiooperatorów były kwalifikowane jako prace w szczególnych warunkach, w rozumieniu załącznika do powołanego Rozporządzenia Rady Ministrów według działu..., wykazu A działu VIII pozycji 18, prace radiotelegrafistów, radiotelefonistów, telegrafistów i teletypistów oraz radiooperatorów kontroli emisji radiowej. Jednocześnie wskazać należy, że w zarządzeniu resortowym Ministra Obrony Narodowej numer 48/MON z dnia 12 września 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych resortu obrony, które wprawdzie nie ma już wartości normatywnej, ale posiada w niniejszej sprawie istotną wartość dowodową, a na to zarządzenie Ministra Obrony Narodowej powołał się następca prawny pracodawcy ubezpieczonego w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, prace radiooperatorów wskazane są w stanowiącym załącznik do tego zarządzenia resortowego w wykazie A dziale VIII pod pozycją 18 punktem 11. Ponadto w punkcie 12 znajdują się stanowiska samodzielnego radiooperatora, w punkcie 13 młodszego radiooperatora, w punkcie 14

starszego radiooperatora kontroli emisji radiowej, w punkcie 15 radiooperatora kontroli emisji radiowej. Z uwagi na to, że niewątpliwie praca radiooperatorów powinna być kwalifikowana, jako praca w szczególnych warunkach i dominowała ona, jako ra..., w (...), a praca ubezpieczonego, tak jak wykazał to następca prawny pracodawcy ubezpieczonego, była pracą..., a praca ubezpieczonego wskazana w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach kwalifikowana była przez pracodawcę w związku z tym w pełni prawidłowo według działu XIV w pozycji 24, jako kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w którym jako podstawowe wykonywane są prace w wymienionym wykazie, to nie ulega wątpliwości w ocenie Sądu Okręgowego, iż ubezpieczony, jak wynikało to z materiału dowodowego, zebranych dowodów, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał ten rodzaj zatrudnienia w szczególnych warunkach, potwierdzony w pełni prawidłowo wystawionym pod względem formalnym świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach. Podkreślić tylko należy, że zgodnie z artykułem 21 Ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych, zgodnie z artykułem 21 ustępem 1, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów Ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Okres pracy w szczególnych warunkach znacznie przekracza ten okres 15 lat, gdyż obejmuje okres od 15 grudnia 1983 roku do 31 października 2007 roku. Celem rekompensaty jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. W taki sposób istotę rekompensaty określili ustawodawca definiując ją w artykule 2 punkcie 2 Ustawy o emeryturach pomostowych, jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Artykuł 2 punkt 5 i artykuł 21 ustęp 1 Ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty. Po pierwsze nienabycie prawa do emerytury pomostowej, po drugie osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszącego co najmniej 15 lat. Przesłanka negatywna została zawarta w artykule 21 w ustępie 2 Ustawy o emeryturach pomostowych i jest nią nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Chodzi tutaj o emeryturę wcześniejszą. Nie było sporu, że ubezpieczony takiej emerytury nie nabył, i że przyznana emerytura zaskarżoną decyzją jest emeryturą z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Ponadto ubezpieczony udowodnił w toku niniejszego procesu prawdziwość danych podanych w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w szczególności to jest od spełnienia przesłanki posiadania co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Mając na uwadze powyższe ustalenia i przepisy Ustawy o emeryturach pomostowych powołane wyżej, Sąd Okręgowy na podstawie artykułu 477 ze znakiem 14 paragraf 2 Kodeksu postępowania cywilnego zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając ubezpieczonemu prawo do dochodzonego świadczenia w formie rekompensaty do emerytury, rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 1 lipca 2017 roku, czyli od pierwszego dnia miesiąca, w którym organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury. W punkcie drugim wyroku Sąd na podstawie artykułu 118 ustęp 1a Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2017 roku pozycja 1383, w związku z odesłaniem zawartym w Ustawie o emeryturach pomostowych, Sąd Okręgowy stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W szczególności wskazać należy, że skoro organ rentowy zakwestionował prawidłowo pod względem formalnym i materialnym wystawione ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, to powi..., ponosi o..., ryzyko tego zakwestionowania, a skoro materiał dowodowy potwierdził w pełni okoliczności wskazane w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym przez właściwy do jego wystawienia podmiot, to Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie drugim sentencji wyroku. Zatem od dnia 1 lipca 2007 roku organ rentowy powinien doliczyć do emerytury właściwą rekompensatę przewidzianą w artykule 21 i 22 Ustawy o emeryturach i rentach..., Ustawy o emeryturach pomostowych, Ustawy o emeryturach pomostowych, Dziennik Ustaw z 2017 roku, pozycja 664. Na tym wygłoszenie uzasadnienia zakończono.